

S št.
3378

DR. FRAN ŠIJANEĆ

**KIPAR FRANCE GORŠE
SLIKAR MIHA MALEŠ**

NARODNA GALERIJA

Specijalna knjiznica

Kipar France Gorse



317/1991

S 3378

DR. FRAN ŠIJANEĆ:

KIPAR:

A. Gorje

SLIKAR:

M. Maas



Št. NG 314 / 1991

EX LIBRIS
DR. K. DOBIDA
LJUBLJANA

JAKOPIČEV PAVILJON V LJUBLJANI
31. Maja - 21. junija 1942 - XX

TISKALA ZADRUŽNA TISKARNA (MAKS BLEJEC) V LJUBLJANI

F R A N C E G O R Š E

Mnogo bolj umirjen in enakomeren kot je bil zagon umetnostnih trenj v slikarstvu je bil razvoj slovenskega kiparstva po letu 1918. Nele pomanjkanje močnejše tradicije, ki v danem primeru niti ni odločilne važnosti, tudi splošni zakoni kiparskega ustvarjanja ne dovoljujejo toliko abstraktnega in estetskega strujarskega teoretiziranja, kakor je to bilo vedno možno v vsebinsko in formalno prilagodljivejši slikarski panogi upodabljaljoče umetnosti. Zato je v nekem pogledu popolnoma začelo, da se je novo prebujoče slovensko kiparstvo v svojih začetnih letih oprijelo mogočne stvariteljske sile, ki je vezala predvojne in povojne umetniške generacije — Ivana Meštrovića. V tem znamenju je zagrabil za dleto tudi France Gorše.

Od Goršetove prve kolektivne razstave v Ljubljani (1931) pa do današnje je poteklo 11 let. Ni mnogo, a za redko katerega umetnika pri nas pomenijo toliko, kakor prav za Goršeta: pomenijo čas neumornega dela in dobo najbolj zgoščenega razvojnega napredka. Na Goršetovih delih lahko razberemo nele stopnje njegovega lastnega vzpona in spopolnjevanja, temveč tudi splošne razvojne faze slovenskega kiparstva, ki jih je naša polpreteklia umetnost preživila in ki jih bo treba sčasoma tudi precizirati v sistematski obravnavi. Prvo večjo monografsko študijo o slovenskem kiparju je zares dobil Gorše (*Kipar France Gorše, Rajko Ložar, Bibliofilska založba, Ljubljana 1938*).

Če primerjamo najnovejše statuarične like te razstave z zadnjimi pomembnejšimi deli iz leta 1937 in 1938, tedaj imamo pač vso razliko med starejšim in novejšim Goršetom kar najbolj jasno pred seboj. Gorše je hotel na tej razstavi prikazati le svoja zadnja dela (1940 do 1942); preteklo leto smo videli le »Primulo«, »Sramežljivega amorja«, »Puta« in »Portret ge. D. M.«, ki je nastal dve leti prej. V čem je torej razlika n. pr. med »Amaconko« (1942) na eni strani in »Dekliškim aktom« (1938), »Prisluškovanjem« (1937) in bronato »Evo« (1938) na drugi? Gorše je prešel iz frontalnega stojnega motiva prejšnje povezanosti in zunanje sklenjenosti k sproščeno razgibani kompoziciji. Zadržane kretnje so bile prej izraz notranjega nemira, sedaj pa segajo daleč v prostor, ga razširjajo, a obenem poženejo v dinamično kroženje. Gorše se je lotil docela novih kiparskih problemov v oblikovanju telesnih gibov in harmonizacije notranjega ravnovesja sil. Figura Amaconke je zavzela pozno, ki morda na prvi pogled spominja na klasično atletski gib metalca krogle ali kopja, — Mironov Diskobolos je temule prototip, — toda Goršetova prava namera ne leži v zunanji analogiji

posameznega športnega giba, niti ne v določeni plesni kretnji, marveč le v notranjem stopnjevanju simbolično prikazanega ritma na podlagi idejne vsebine. Amaconka je v resnici zamišljena kot delna figura večjega skupinskega cikla, ki bi naj obsegal prikaz določene idejne zasnove. Prav tako bo zavzel po tem načrtu svoje mesto kot moški pendant kip »Težaka«. Odločilne važnosti za presojo novih umetnikovih pridobitev v oblikovanju gole človeške figure je dejstvo, da je postala monumentalna skulptura prvič zares okrogla plastika v pravem pomenu besede, v svojem vrtenju okrog osi preračunano za pogled od vseh strani, tako da prehajajo delni gibalni momenti drug v drugega in da se spajajo vsestransko v eno samo celoto. Prejšnja mirno razkoračena stoja je zamogla togo frontalnost zaprtega bloka do neke meje oživiti in omiliti, Amaconki pa je poskočilo telo v elastični napetosti, polni energije in drznega elana. Gigantova sila korakajočega Težaka, ki nosi težo svojega tovora na orjaških plečih, je nabrekla njegovo mišičevje in pripognilo telo v jedva zmagajočem odporu. Gorše je pričel v vseh svojih novejših delih že opuščati nepotrebno in forsirano stilizacijo plastičnih oblik; glava, trup in udje so organsko vzrastli iz funkcije svojega položaja, so torej živi deli neposredno in realno motiviranega razgiba. Kiparski volumen, kakor ga je nakazala narava in v kolikor ga oblikuje umetnik v težnji po plastičnih poudarkih, je vodilno načelo tudi Goršetovi umetnosti, toda tolikšne zrelosti, iskrenosti izraza in duševne topline, kakor je postalo očitno na razstavljenih delih, gotovo ne bi bilo brez najgloblje umetniške zmogljivosti. Gorše je razvil svoj talent z redko marljivostjo, z gorečnostjo in vztrajnostjo fantašika, ki mu je umetniška izpoved notranja potreba.

V duhu tradicionalnih izročil verskih upodobitev je irrealno stilizirana le ustrezajoča religiozna motivika: plavajoča figura »Zveličarja«, torzo »Oznanjene«, ekspresivno idealizirane v mehkobi in nežnosti linij, in relief »Matere božje z Detetom«, tipična Goršetova snov miline in materinstva. Krog omenjenih del predočuje kiparjevo čustveno podoživljvanje tipiziranih lepotnih idealov, kakor jih je ustvarjala cerkvena umetnost od srednjega veka pa do ekspresionizma.

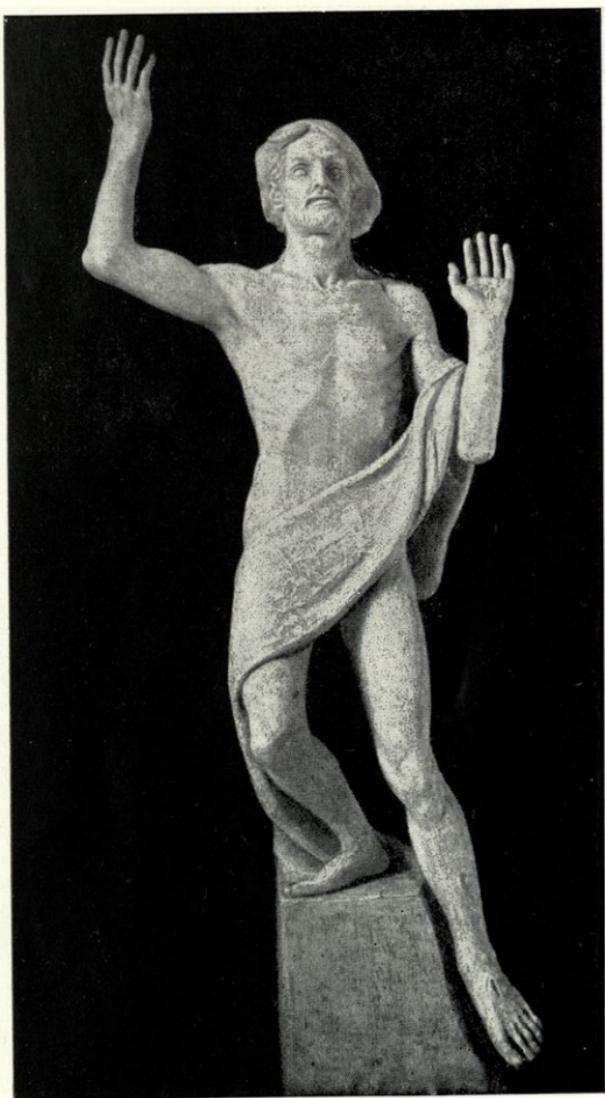
Glavna tema umetnikovega kiparskega izraza pa je danes nedvomno figuralni koncept ženskega in otroškega telesa v študiju pregiba. Tu je Gorše svoj plodonosni in izpodbujoči študij v glini nadaljeval in dosegel kvalitetno dovršenost. Na mirno zročem »Dekletu s kapuco« ni več nobenega sledu tistih arhaičnih trdot, ki so bile možne pred 10 leti. Renesančna polnost okroglin v strogem tektonskem redu in portetna individualizacija obraza, — gre dejansko za portret, — sta glavna

momenta žal previsoko odrezane figure. Koliko notranjega življenja, sočne svežine, koliko občutljivih fines je otipal umetnik, tokrat poln razigrane in vedre volje, v manjših glinastih figurah, n. pr. v »Poletju«, »Radovednosti«, »Primuli«, »Amorju«, »Magdaleni«. Da, tudi Magdalena, kakor koli bi to patetično plesalko imenovali, nima toliko tragično vzvišenega v sebi, da je ne bi raje zaradi svoje bujne igrivosti uvrstili v omenjeno skupino njenih naivnih in prikupnih sovrstnic, tovarišic po mladostnih letih in nagibih. — Prav moderni plastični realizem je poleg drugega približal današnjemu kiparju delokrog, ki pomeni zanj mnogo večjo preizkušnjo fantazije in znanja kakor običajno mislimo: obnovil je portretno umetnost, glej odlična primera ge. O. M. in g. M. P., pritegnil žanrsko snov, otroka, grotesko, žival, skratka elemente drobne plastike, tako figurino kot vrtni arhitekturi prilagodeno vrtno plastiko, izdelke rezbarstva in medaljerstva, plakete itd. Gorše je danes domač v slehernem kiparskem materialu, v kamnu, lesu, bronu in glini ter ustvarja, čeprav stojec med obema generacijama eksprezionizma in najmlajših, v polnem razmahu svojih sil.

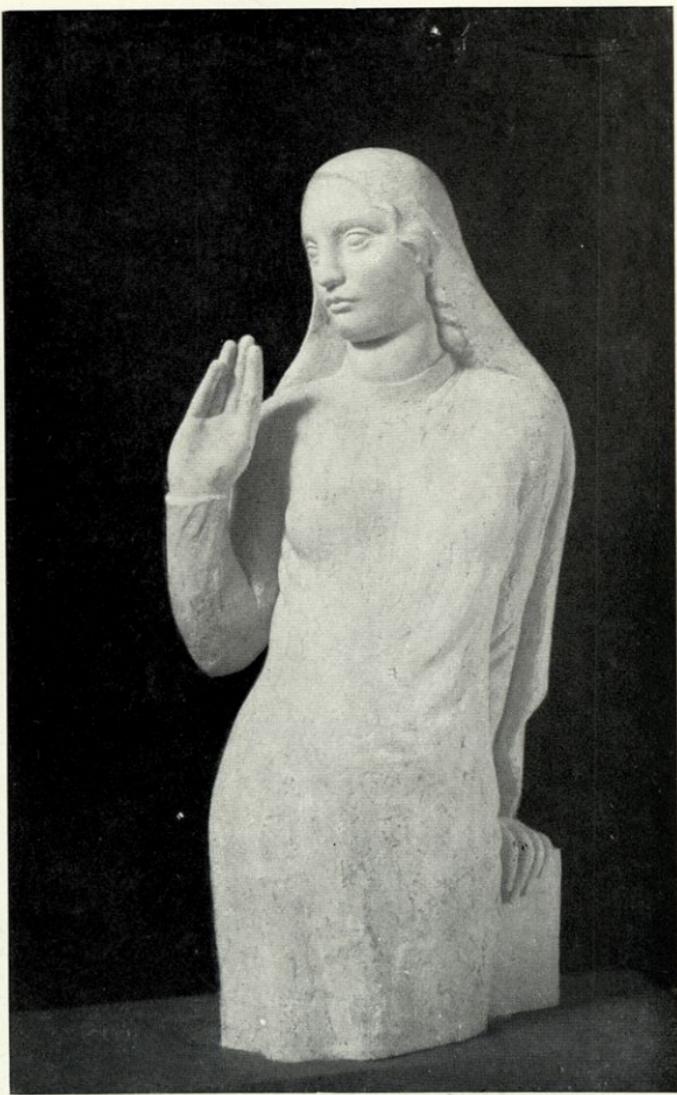
Veliki figuralni slog je pri nas prvenstveno pridobitev zadnjih 25 let razvoja. Počenši z Lojzetom Dolinarjem sega črta mostu in v njem Goršetov lok onkraj skrivnostne reke propasti in pozabljenja v svet najmlajših, v svet bodočnosti. Kulturno ustvarjanje je neminovno v življenju naroda: tako sodobna v svojem času in prisebna kakor v preteklih letih še slovenska upodabljajoča umetnost ni bila. Kiparstvo samo je v najkrajšem času dohitelo največja obzorja iz lastnih sil in s talenti, ki nas častno zastopajo.



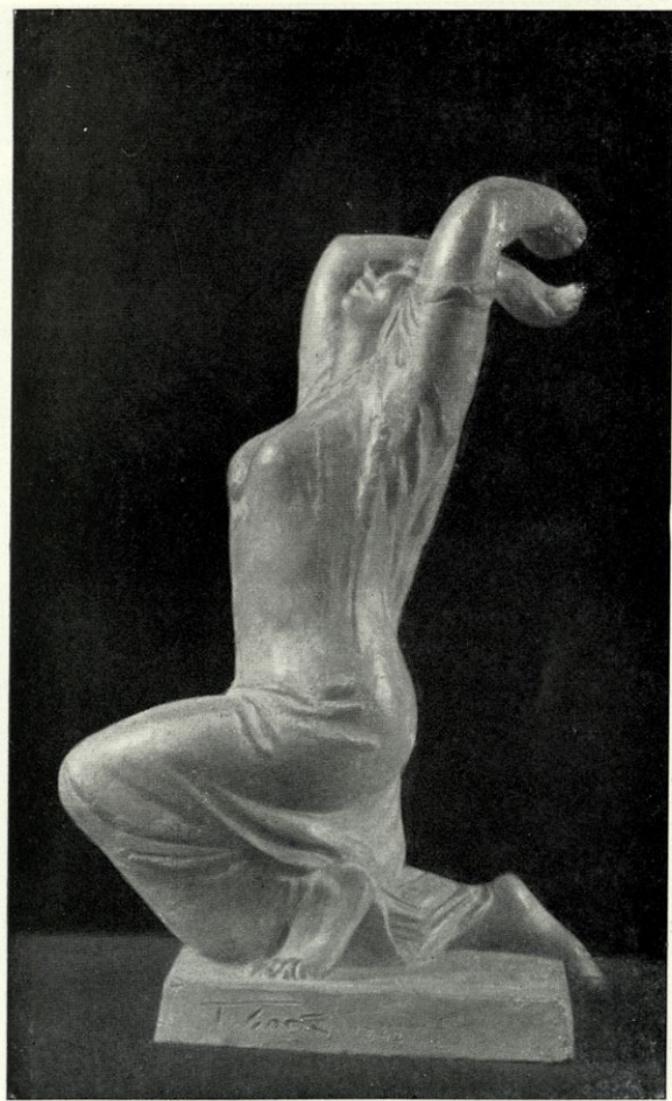
Mati božja z Detetom - 1941



Zveličar vstaja - 1942



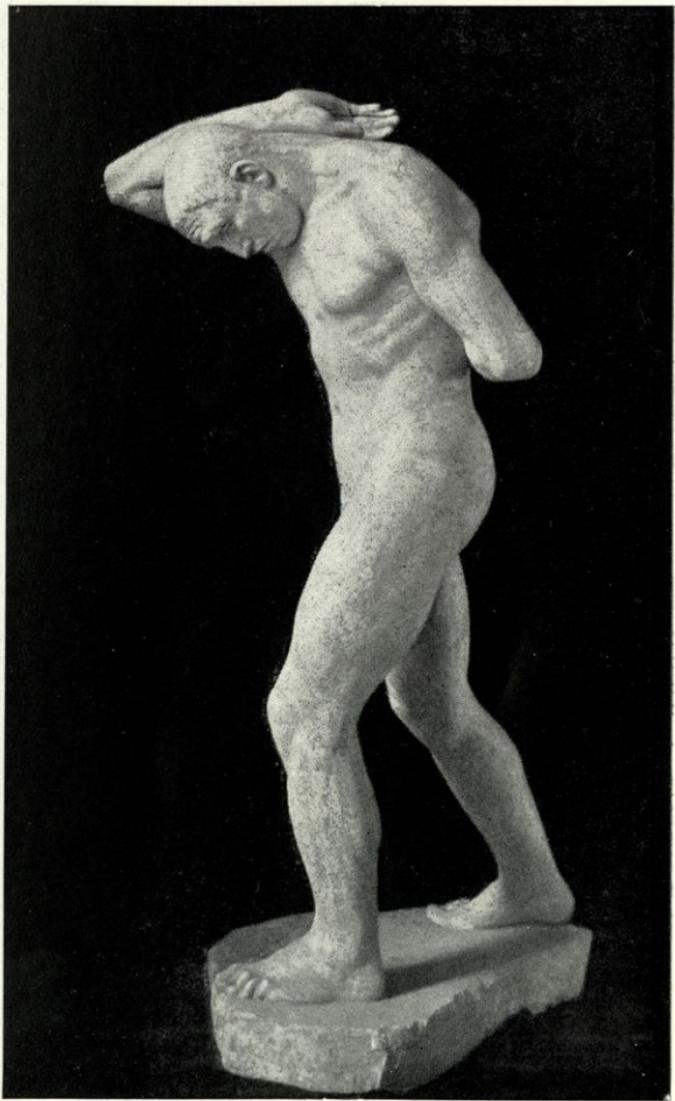
Oznanjena - 1942



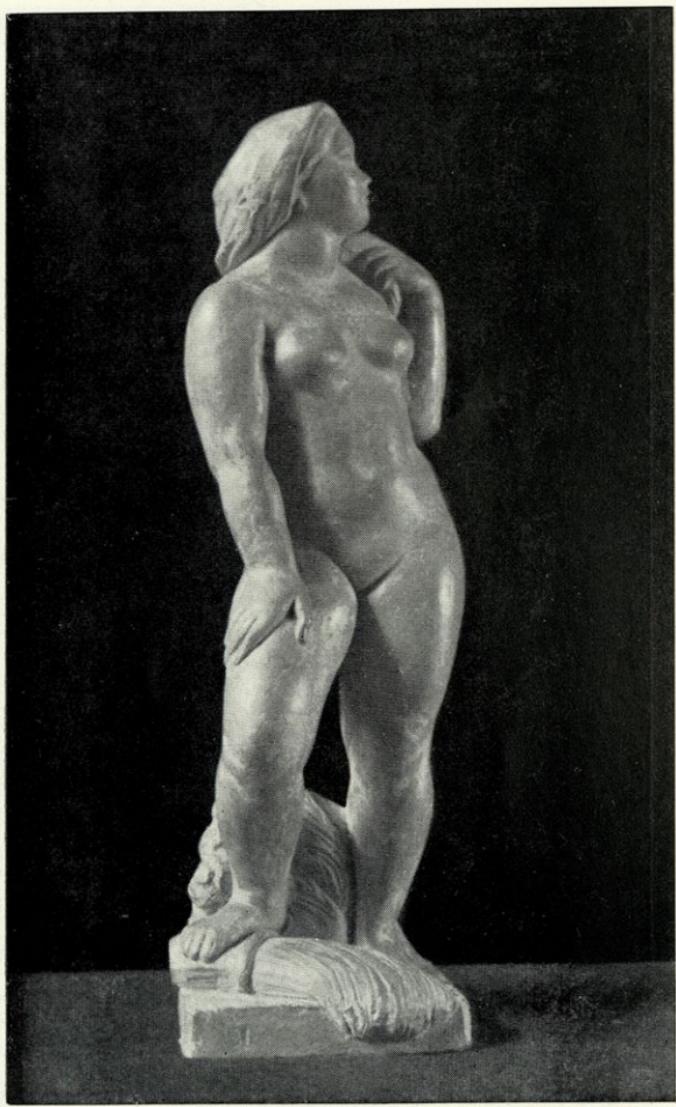
Magdalena - 1941



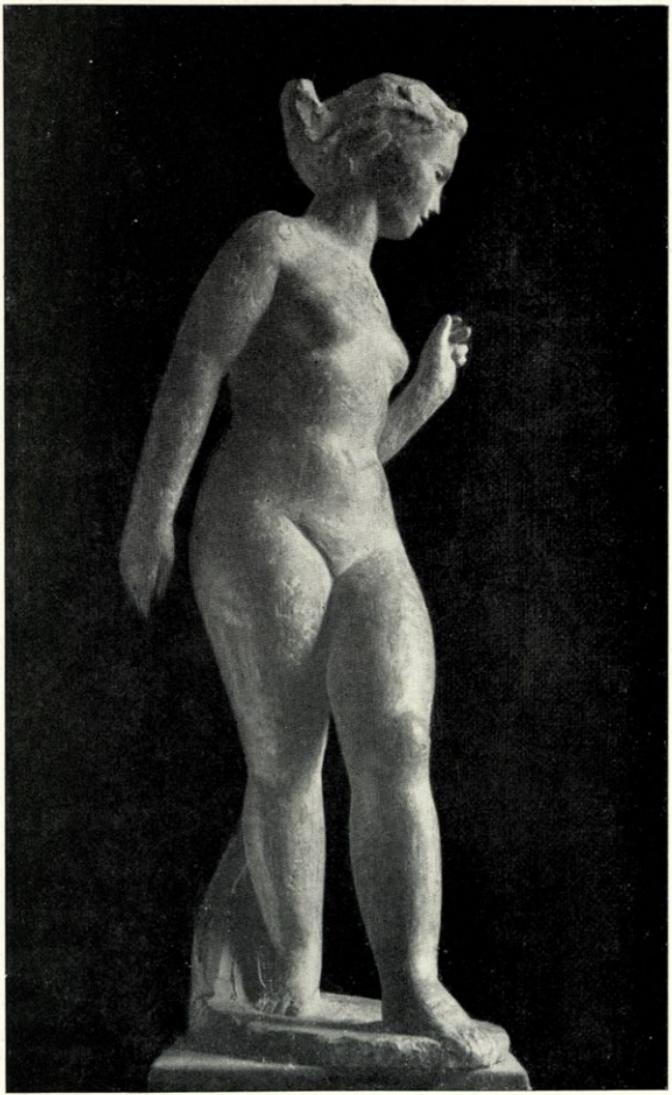
Amaconka - 1942



Težak - 1942



Poletje - 1942



Radovednost - 1941

M I H A M A L E Š

Kritik, ki bi skušal dognati Malešovo umetnost z vrečo določene stilne znamke, je ne ujame zlepa in bo vselej prepočasen ali prenagel, merila in pravila uporabljenih predsodkov o sosledici modernih umetnostnih časih pa bodo preozka ali preširoka, skratka, neskladna z bistvom in stvarnostjo umetnikovega dela. Malešev perfekt kake podobe naj stilni gramatičar ne izdaja le za imperfektivno vztrajanje »v iskanju novih poti« in obratno, hipno dovršene rešitve so v resnici lahko »lučke«, ki jih je nanizal veliki tok še nedognanih časovnih obzorij.

Kakor koli motrimo umetniške stvaritve kot produkte krajevnih in časovnih razmer, najgloblji vznik spočete osebnosti je tako tajinstven kakor prva kretnja življenja in rasti sploh, tako povprašuječ v svojih pogledih, da lahko vzbudi brez vsega tisoč zmedenih odgovorov. Oklep neštetih zunanjih protislovij pa varuje lahko v sebi večno resnico samo in s tem pravico do življenja. Sodobno moderno umetnost je prešinila groza pred nagromadenim intelektualnim balastom, nekaj je tudi strahu in izmučenosti spričo ogromne peze tisočletne dedičine, saj je bilo v splošni zamenjavi vlog med varuhi in varovanci toliko žameta plemenitih tradicij pohojenega, in tudi ključi do varovanega bogastva, do idealne lepote in resnice so bili trenutno založeni. Predvsem je v stiski takih preizkušenj osamel človek, preprosto in nerazumljeno bitje, ki ga je bilo treba spet odkriti ter mu vcepiti voljo in smisel za novo prerojeno življenje. To silno hotenje po odkrivanju trajnih človeških prvin iz dna vsega živega in vrednega je postala osnovna poteza navidezno izmaličenih oblik sodobne moderne umetnosti, ki je doživljala že v brezdušnem ozračju, fin de siècle-a svoja pubertetna leta. To se je dogajalo prav tedaj, ko so se oglašali prvi dvomi nad nezmotljivostjo znanstvenih dognanj impresionizma. Občutek dekadentne prenasičenosti, muke in naveličanosti se je izživljal najostreje v eri kubizma, ki je pomenil le prvo olajšanje v nastopajoči umetnostni krizi, ne pa ozdravljenje. Kako ne bi razumeli pretresajočih krikov razbolelih zagrenjencev, Van Goghovih legijonarjev, Matissovih fovistov ali Picassojevih kopistov v borbi za najabstraktnejše pozicije najnazornejše umetnosti, to je »upodabljajočega« slikarstva. To dejansko paradoksnou situacijo poimpresionističnih šol si razlagamo običajno kot hibo formalistične estetike, ki je pripravila sijajno blesteče posode čudovitih oblik, a je nehote pozabilna na vsebinsko ali idejno plat umetnostnega ustvarjanja. Infiltirati zunanjih sredstev poduhovljenja (ekspressionizem, primitivizem in podobno) visečega

položaja stvari niso spremenili, manjkala je idejna podlaga no-tranje povezanosti v celotni strukturi socialne in umetnostne miselnosti. V kaotični poplavi epigonskega formalizma so se rešili le poedinci, osebnosti, le najvidnejše izjeme, ki jim ni bilo mogoče odrekati originalnosti v smislu duhovne ali idejno samostojnosti.

Maleš se je šolal v zapadnjaškem kulturnem krogu, kjer je to, kar imenuje Malešev monograf Emile Schaub-Koch srednjeveško in vzhodno bizantinstvo,, to je ploskovito in linearno shematisiranje oblik, sprejel pariški krog primitivistov po isti poti kot vse druge prevzete importe in vplive nefrancoskega ali tujega izvora. Zahod in vzhod se križata preje v Parizu nego v Pragi, Ljubljani in Monakovem, ljudska umetnostna tradicija cerkvenih kompozicij pa gotovo ni šla preko baroka in klasicizma. Maleševa figuralna stilizacija nima nič skupnega z Bizantinci, a freskanta Cimabue in Giotto gotovo nista neposredna vzornika kljub zunanjji sorodnosti dekorativnih učinkov obeh tako oddaljenih dob. Skoraj za slehernega evropskega umetnika bi našli po tej metodi primerjave, številne analogije in primere iz vseh delov in območij naših umetnostnih zakladnic. Res je pa to, da je Malešovo vizijonarno liriko ter oblikovno in tehnično vsestranost napajal aroma najbolj izbranih mešanic. Vselej je bil umetnikov odmev stvarem mehkoben do nežne sanjavosti, ki se najraje poigrava okrog poetičnih spominov in v zastrtih konturah pravljične preprostosti. Zato nas popelje le tja, kjer nas prijetno preseneča v skrivnostno neznani sceneriji. Prikazal bi nam morda tudi džunglo v salonu, nekoč tudi sonce na Marsu, bi rekli naivni ljudje, če bi ne vedeli, da so fantazijske prispodobe v slikarstvu prav tako dovoljene kot v Nikodemovih baladah in romancah. Notranja moč Maleševega izraza temelji tako zelo na umetnosti svobodne kompozicije in kombinacije, da bi imenovali v tej zvezi med njegovimi sovrstniki v slovenskem slikarstvu morda le Maksima Sedeja. Prednosti in izkušnje grafičnega in risarskega študija lahko Maleš danes deloma uporablja kot slikar oljnih kompozicij, kljub temu, da so te po materialu, tehniki in formatu drugače pogojene. Gre le za čut kompozicijske izrabe ploskve, ki je potreben tako enemu kot drugemu. Izšolan je Maleš v vseh grafičnih in ilustracijskih tehnikah, v gravuri, lesorezu, monotypiji itd. že nekaj let sem pa ga srečujemo tudi sredi najintenzivnejšega slikarskega zanimanja (keramika, steklo, freske) — in danes ga gledamo prvič na njegovi umetniški poti kot pravega mojstra oljnega slikarstva.

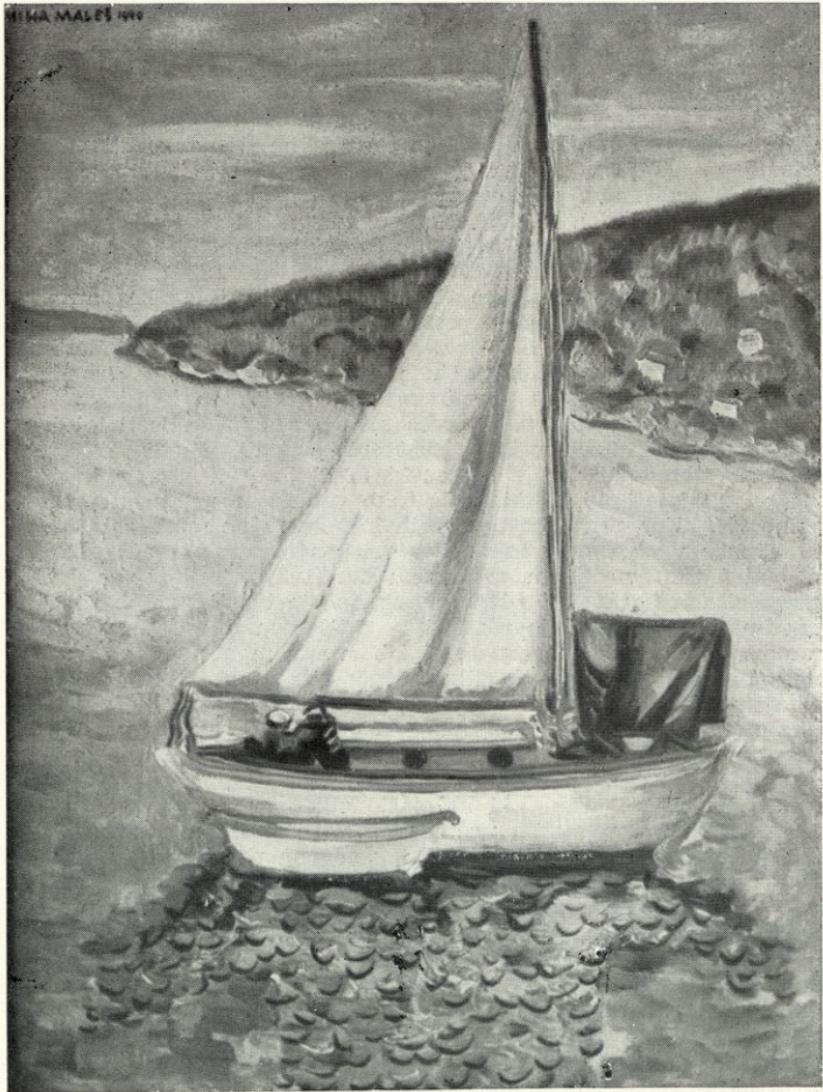
Naravno je, da kažejo na prebujenega slikarja, ki je kot grafik žel toliko naporov, z običajnim pomislekom, češ, sledovi

grafičnega risala so še vidni in podobno. Prav v Maleševem primeru tako in podobno razlikovanje in ločevanje nikakor ni na mestu. Maleš uporablja tudi barvo v svojih oljnih delih, čeprav ponekod kredastega kolorita, kot enakopravno in samostojno izrazno sredstvo, ki je naturalizmu sicer tuje, a zato tem bližje duhovno neposrednim kompozicijskim in dekorativnim valeurjem. To je v načelu tudi miselnost »četrte generacije« (1928) in tudi način pojmovanja barvne koordinacije v skupini »Neodvisnih« (1937). Maleš se je na zadnjih razstavah »Tropic« (z G. A. Kosom in F. Goršetom) v Ljubljani (1936, 1938), v Rimu (1937) in v Milanu (»Casa d'Artisti«, 1939) uveljavil kot temperamenten osvajalec visokega in nepokritega barvnega gradiva, ki razgrne s svojo pestro učinkovitostjo pravo knjigo s podobami, slikanice, vso ljubko pisanost neprisiljene domačnosti. Otroški ton »pildkov« in preprostih podobic, nabranih kakor kitice prav dolge pesmi, preljubo veselje in ž njim po-mešana prav rahla otožnost, sreča ali nesreča in še dosti takih stvari na tem svetu, vse to so čustveni elementi slikarjeve podzavestne ubranosti, ki je slovenski umetnik Maleševega kova tudi v manj intimni formi, v še tako velikem formatu stenske podobe in kljub pravilom modernih Parižanov ne more zatajiti.

Kakor v obsežnem in bogato razčlenjenem področju, tako je Maleš tudi v oljnem slikarstvu svojstvena in le na videz komplikirana narava. Z vidika neugnane igrivosti, trajne rasti in zdrave podjetnosti je razgled na Maleševa olja mnogo več kot poljubno razširjen seznam. Od barvaste monotipije pa tudi ni nujne poti ali izhoda k slikarstvu kot takemu, zato je izbor tukajšnjih del le dokaz novega tehničnega področja, ki je umetnika mikalo iz notranje osebne ambicije. Tako so se razodele samotne tivolske poti, drevesa v skrivnostnih oblačilih in pogovorih, hišice kakor lutkam namenjene škatlice, prijazni šopki cvetlic in pisane srake, ki so našle slikarjevo dopadenje nič drugače kot preprogasti vzorci tkanin ali prihuljena mačica na tleh ali otožno zamaknjene deklice v nemem pričakovanju. Vsa dragocena prelest bi romala v album, nad vitrino in v apartni kotiček, če ne bi spontane ustvarjalne lahkoče ravnala pristna umetniška fantazija in profinjen okus visoke estetske kulture.

Skoro vsa kolekcija razstavljenih del je nastala v zadnjih dveh letih in je prvikrat na ogled. Med variantami našega modernega slikarstva je tehtna brez utrujanja, učinkovita brez izumetničenega znanja, uglajena in ubrana predvsem onemu, ki ne želi preglasne zgovornosti, le nekaj neobvezne pazljivosti in prijetno osvežajoče preprostosti.

MIRKO MALEŠ 1940



Barka, olje - 1940



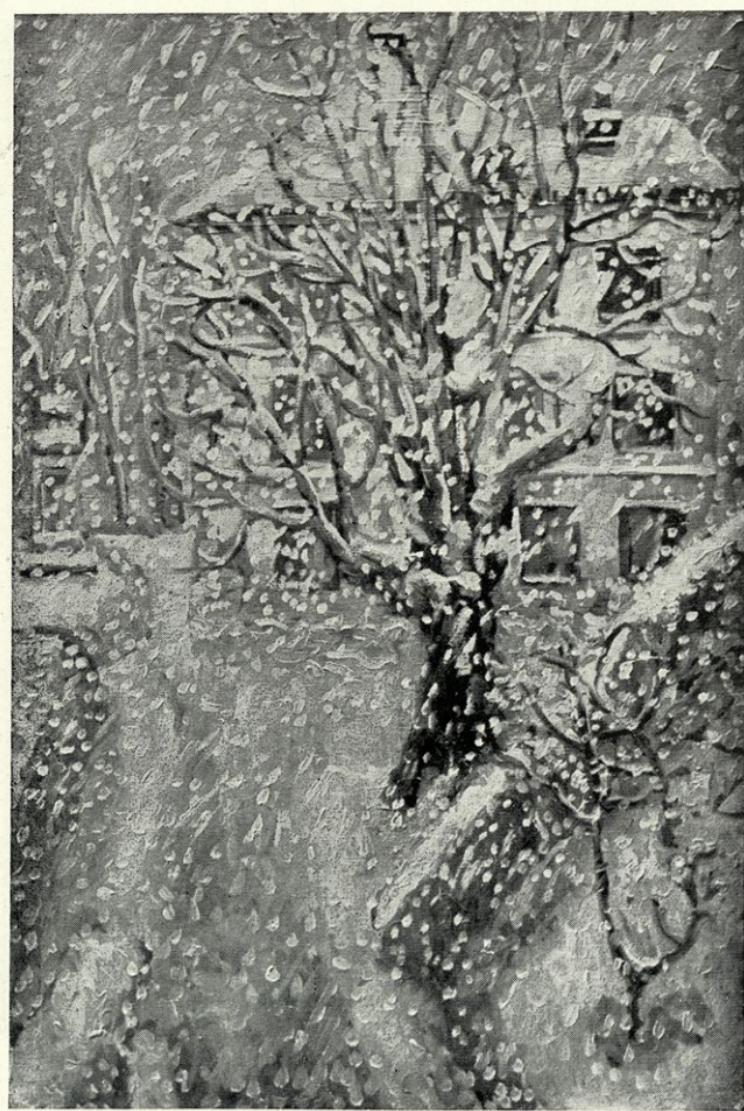
Cvetje, olje - 1940

Tivoli, olje - 1940





Sedeča deklica, olje - 1940



Metež v Tivoliju, olje - 1941



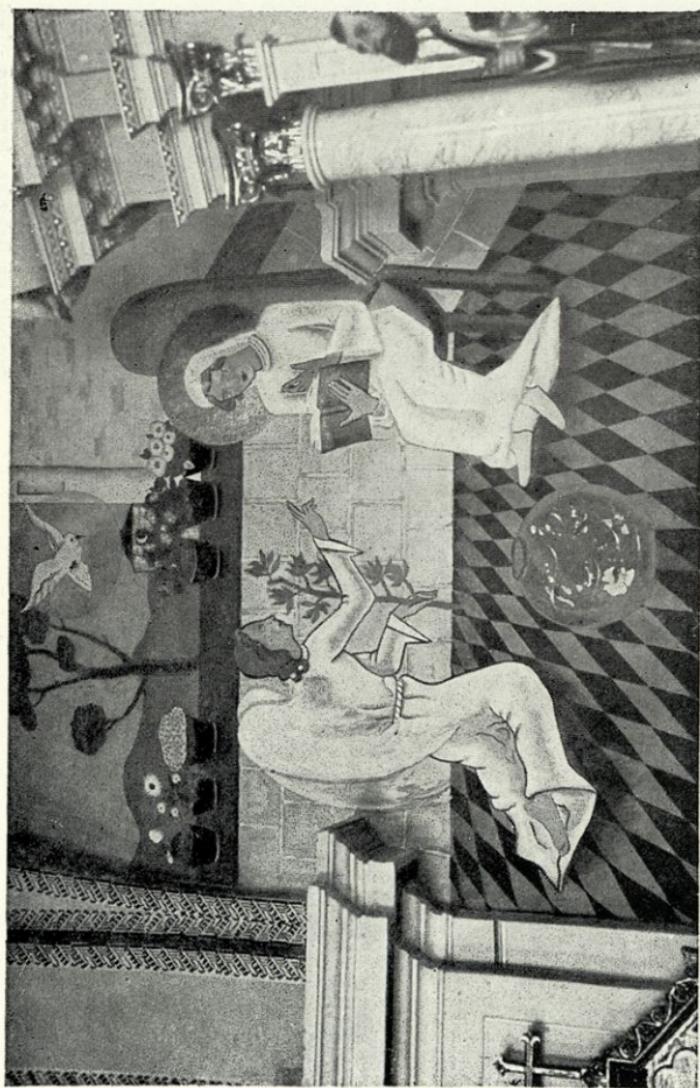
Lastna podoba, olje - 1940

Poletje v Tivoliju, olje - 1940



Spomin na Benetke, tempera - 1936





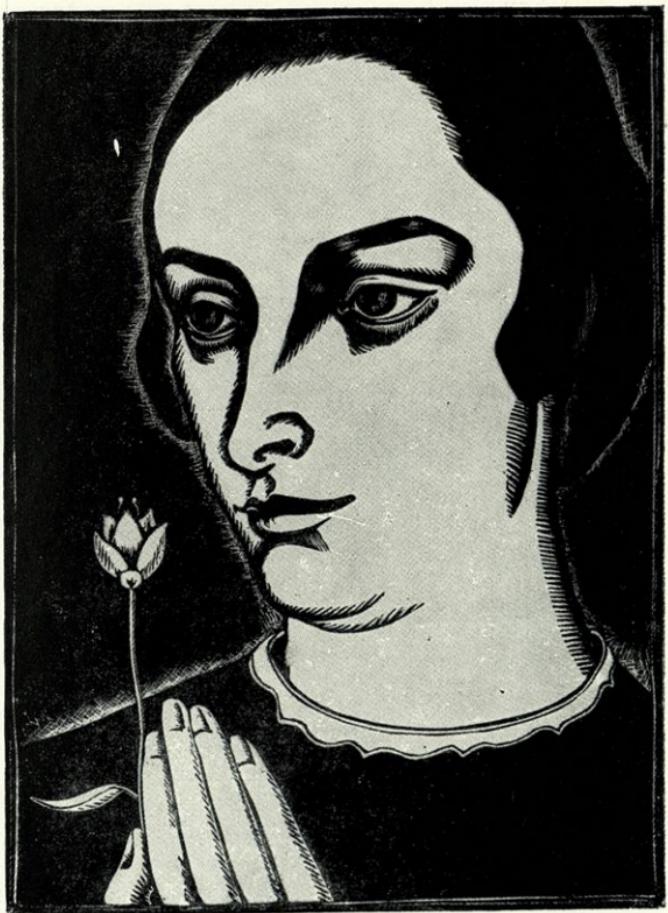
Oznanjenje, freska - 1931 - Cirkvena (Prezbiterij)

Moj rojstni dom, monotypija - 1934

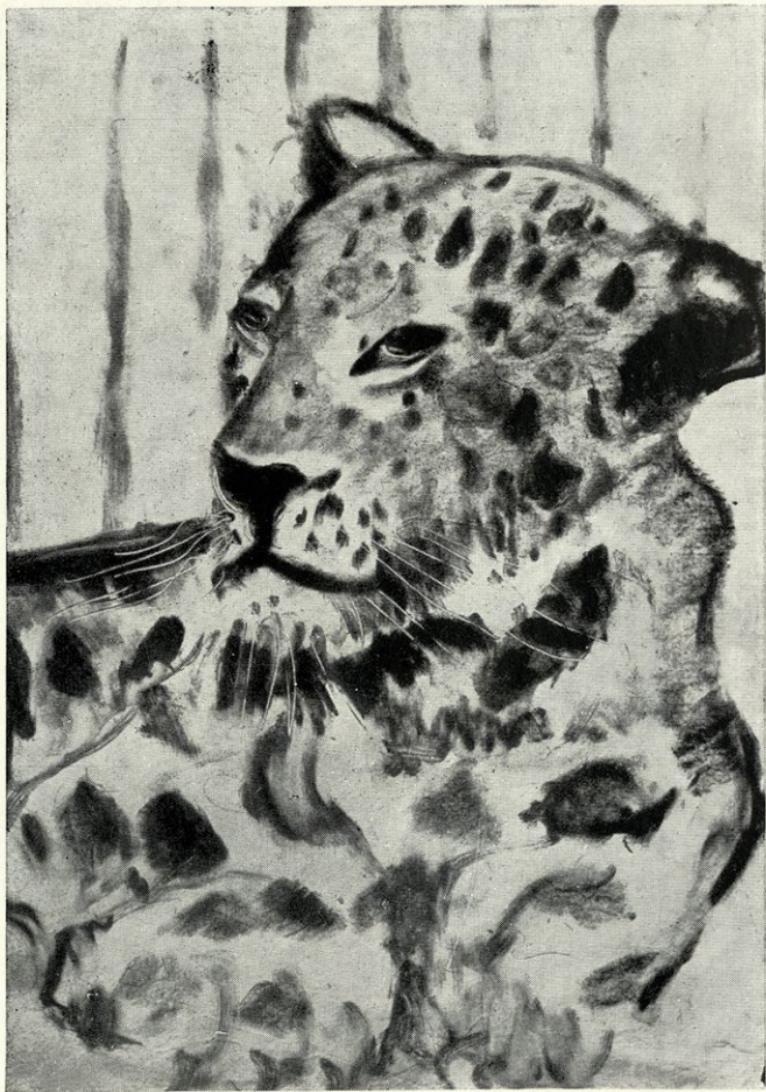




Sama, risba - 1927



Dekle z rožo, lesorez - 1926



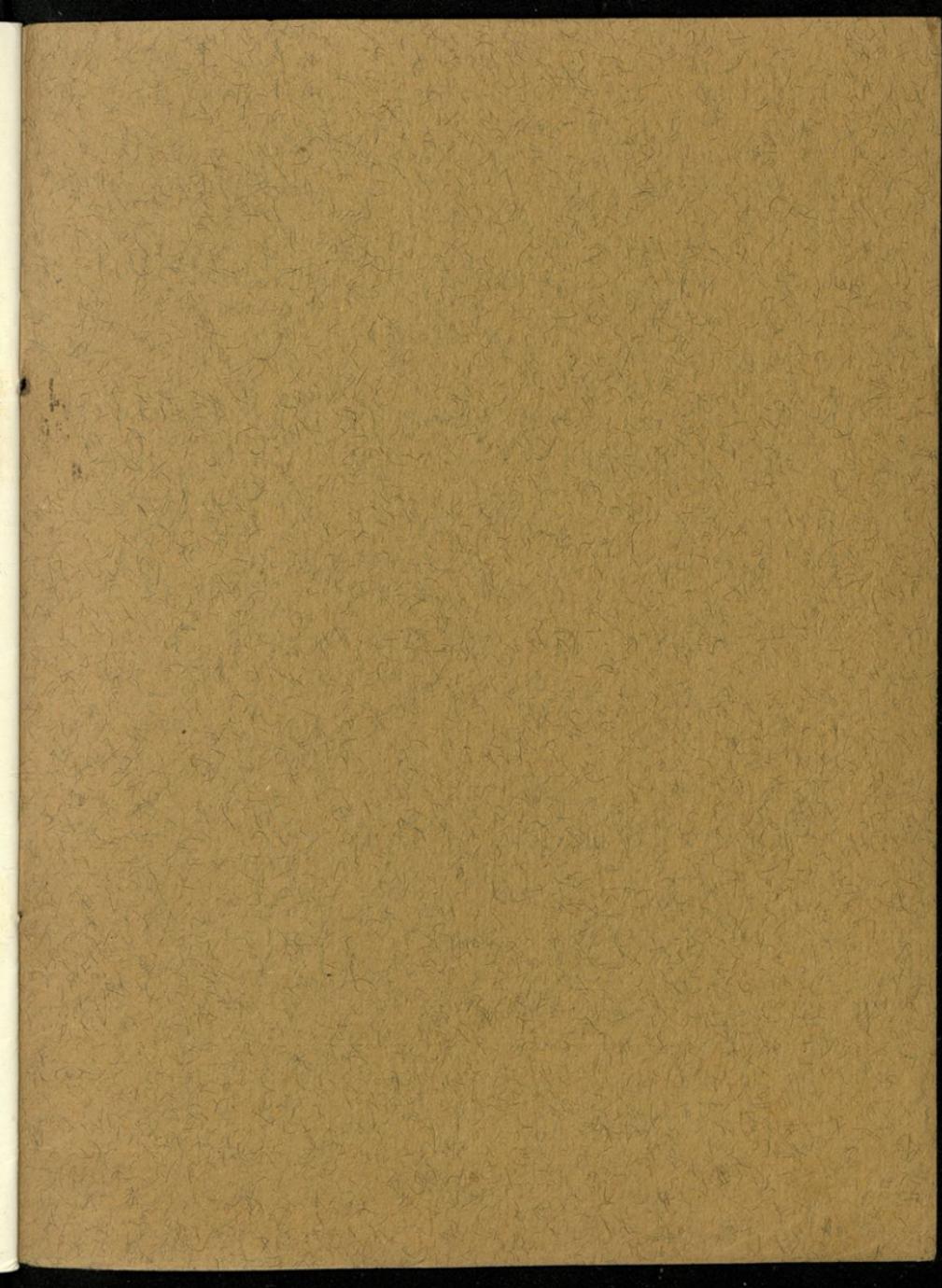
Tiger, monotipija - 1931



Kipar France Goršè, risba - 1938.



Moja delavnica, fotografija



NARODNA GALERIJA
LJUBLJANA

S

S 3378/1



019910317

COBISS ©

N
G

NARODNA GALERIJA
LJUBLJANA

S

S 3378/2



020100227

COBISS ©

Važno opozorilo!

Pazite na številke na katalogih. Na vsakih petdeset vstopnic bo izžrebana po ena umetnina, ki je na ogled v razstavnih prostorih. — Žrebanje se bo vršilo po končani razstavi in bodo izžrebane številke objavljene v dnevнем časopisu.

ESPOSIZIONE D'ARTE DELLO SCULTORE F. GORŠE E DEL PITTORE M. MALEŠ
NEL PADIGLIONE JAKOPIČ DAL 31 MAGGIO AL 21 GIUGNO 1942-XX

UMETNIŠKA RAZSTAVA KIPARJA F. GORŠETA IN SLIKARJA M. MALEŠA
V JAKOPIČEVEM PAVILJONU OD 31. MAJA DO 21. JUNIJA 1942-XX

France Gorše

France Gorše è nato nel 1897 a Zamostec presso Sodražica nella Carniola Inferiore. Dopo la guerra mondiale, nel 1920, entrò all'Accademia di Belle Arti di Zagabria ed ottenne il diploma nella scuola speciale di Meštrović nel 1925. Dal 1925-1931 visse a Trieste ed a Gorizia, ove incominciò a partecipare alle mostre. Ha visitato l'Italia e la sua prima mostra collettiva organizzò a Gorizia nel 1928. Nel 1930, assieme ad altri artisti delle provincie di Trieste e di Gorizia, espose i suoi lavori alla Biennale di Venezia. Nella Venezia Giulia egli eseguì numerose pitture, per le chiese di San Pietro di Gorizia, di Opacchiasella del Carso e di San Giovanni di Duino, lavori che gli furono affidati dall'Ufficio dei danni di guerra. Le decorazioni in legno a bordo del piroscafo »Conte Grande« sono pure opera del Gorše. Rientrato in Jugoslavia, espose per la prima volta a Lubiana nel 1931. Dall'anno 1935 in poi, assieme ai pittori M. Maleš e G. A. Kos, organizzò delle mostre collettive a Lubiana (nel 1936), a Maribor ed a Belgrado. Nel 1939, assieme a Maleš, espose a Milano. Dal 1931 il Gorše partecipò in Jugoslavia a tutte le mostre della scuola moderna slovena e spesso anche a Belgrado. Le sue opere si trovano: nella Galleria nazionale di Lubiana, nel Palazzo del Governo a Lubiana, nel Museo del Risorgimento e nel palazzo della Prefettura di Gorizia, nel Museo Revoltella di Trieste e nella Galleria d'Arte Moderna di Milano ecc. Una monografia dello scultore France Gorše è stata scritta dal Dott. Rajko Ložar (Edizione bibliofila 1939). Il Gorše esprime i sentimenti della sua natura con passione, alle volte li avvolge in un velo di intima cordialità, ma la sua individualità artistica è sempre pura e immediata.

Rodil se je v Zamostecu pri Sodražici na Dolenjskem leta 1897. Leta 1920 je bil sprejet na umetniško akademijo v Zagrebu, ki jo je absoluiral v Meštrovičevi specialni soli leta 1925. Od leta 1925 do 1931 je prebival v Triestetu in Goriziji, kjer se je pričel udeleževati tamošnjih razstav. Prepotoval je Italijo, svojo prvo kolektivno razstavo pa je priredil v Goriziji 1928. S tovarisi iz triestetske in gorizijiske pokrajine se je udeleževal razstave Biennale in Benetkah 1930. V Primorju je izvrzil številna naročila, tako na primer za vojnoodsodninski urad: za cerkve v S. Pietro di Gorizia, pri Opacchiasella na Krasu in pri S. Giovanni di Duino. Dekoracije v lesu za triestski parnik »Conte Grande« so Goršetovo delo. Ko se je Gorše vrnil v Jugoslavijo, je priredil svojo prvo razstavo v Ljubljani leta 1931. Od leta 1935 dalje je prirejal skupno s slikarjem M. Malešem in G. A. Kosom kolektivne razstave v Ljubljani (1936), Mariboru in v Beogradu (»Trojica«). Leta 1939 je razstavil kolekcijo svojih del skupno z M. Malešem v Miljanu. V Jugoslaviji je Gorše (po 1931) sodeloval na vseh razstavah slovenske moderne umetnosti in večkrat tudi v Beogradu.

V javnih zbirkah se nahajajo dela: v Narodni galeriji v Ljubljani, v vladni palači v Ljubljani, v Museo Risorgimento v Goriziji, v tamošnji palači Pokrajinske uprave, v Museo Revoltella v Triestetu, v Moderni galeriji v Miljanu itd. — Monografijo o-kiparju Francetu Goršetu je napisal dr. Rajko Ložar (Bibliofilska založba, 1939).

Sst. 3378



227/2010
Inv. st. NG 344/1994

Gorše poglablja in obrača čutnost svoje narave včasih patetično razborito, včasih jo obdaja spet s kopreno intimne prisrčnosti, a vsikdar je njegova umetniška individualnost pristna in neposredno živa.

Miha Maleš

Miha Maleš è nato nel 1903 a Jeranovo presso Kamnik. Ha iniziato i suoi studi all' Accademia di Belle Arti di Zagabria, li continua poi a Vienna e li conclude nel 1927 a Praga. A scopo di studio ha visitato la Germania e l'Italia. I suoi lavori sono stati esposti collettivamente a Praga, a Zagabria, a Belgrado (1938), a Milano (1939) e più volte a Lubiana. Maleš ha partecipato alla Mostra internazionale di Firenze, alla Mostra della pittura moderna slovena a Praga, ha esposto a Leopoli, a Cracovia, a Varsavia, a Londra ed a Roma (1937). I lavori di Maleš sono esposti a Lubiana nella Galleria nazionale, nel Museo nazionale e nel Museo civico, a Roma il Ministro degli Esteri, Conte G. Ciano ha acquistato una sua tela, a Milano trovansi tele di Maleš alla Galleria d' Arte Moderna, alla Casa d' Artisti ecc. Nel 1931 e 1932 ha decorato la chiesa a Cirkvena nella Croazia, come pure le finestre della stessa, nel 1933 la chiesa di Vočin nella Slavonia. Maleš è tra i pittori sloveni il più produttivo di chiaro seuri, illustratore ed editore di pubblicazioni bibliofile. Dell' arte di Maleš parlano le seguenti opere: Emilio Schaub-Koch: Miha Maleš (Lubiana-Firenze, 1937), Dott. Stane Mikuž: Litografie di Miha Maleš (Lubiana 1939), Dott. Rajko Ložar: Podobe Mihe Maleša (Ritratti di Miha Maleš) (Lubiana 1940). Il pittore Maleš è inoltre fondatore e direttore della rivista »Umetnost« (L' Arte), che esce già da sei anni a Lubiana. Il suo lavoro è permeato d' un esteticismo coltivato, il quale è spiritualmente più affine al gruppo dei maestri dell' Europa occidentale (per esempio Matisse, Modigliani). I pensieri di Maleš oggi non sono più delle ardite espressioni, ma bensì una provata ed esperimentata cura per il proprio formale raffinamento.

Rodil se je na Jeranovem pri Kamniku leta 1903. Umetniško akademijo je posečal v Zagrebu, na Dunaju in v Pragi, kjer je zaključil svoje slikarske in grafične študije leta 1927. V študijske svrhe je prepotoval Nemčijo in Italijo. Razstavljal je svoja dela kolektivno v Pragi, Zagrebu, Beogradu (1938), Milanu (1939) in večkrat v Ljubljani. Sodeloval je na mednarodni razstavi v Firenzah, na razstavi modernega slovenskega slikarstva v Pragi, na reprezentativnih jugoslovanskih razstavah v Lwowu, Krakowu, Varšavi, Londonu in v Rimu (1937). Maleševa dela se nahajajo v Ljubljani (Narodna galerija, Narodni muzej, Mestni muzej), v Rimu (odkupil na razstavi zunanj minister eksceleanca grof. G. Ciano), v Milanu (Galleria d' arte moderna, Casa d' artisti) itd. Leta 1931 in 1932 je poslikal cerkev v Cirkveni na Hrvatskem (tu tudi slikana okna), leta 1933 je slikal cerkev v Vočinu v Slavoniji. Maleš je najplodnejši slovenski grafik, ilustrator in izdajatelj bibliofilskih izdaj.

O Maleševi umetnosti so izšla sledeča dela: Emile Schaub-Koch: »Miha Maleš« (Ljubljana-Firenze, 1937), dr. Stane Mikuž: »Litografije Miha Maleša« (Ljubljana, 1939), dr. Rajko Ložar: »Podobe Mihe Maleša« (Ljubljana, 1940). Miha Maleš je tudi ustanovitelj in glavni urednik »Umetnosti«, revije za umetniško kulturo, ki izhaja že šesto leto v Ljubljani.

Njegovo delo preveva kultiviran esteticizem, ki je bil najbolj duhovno prilagodljiv krogu zahodnoveropskih mojstrov (n. pr. Matisse, Modigliani). Maleševe misli danes niso več poljubno smeli odmevi, temveč preizkušena skrb za lastno formalno izbrusenost.

ELENCO DELLE OPERE - SEZNAM DEL

France Gorše

- | | |
|---|-------------------------------|
| 1. La resurrezione del Redentore | Zveličar vstaja |
| 2. Annunziata | Oznanjenja |
| 3. Emona | Emona |
| 4. L' amazzzone (dal ciclo) | Amaonka (iz venca) |
| 5. Lavoratore pesante (dal ciclo) | Težak (iz venca) |
| 6. Fanciulla col cappuccio | Dekle s kapuco |
| 7. L' architetto Mesar | Arhitekt Mesar |
| 8. Estate | Poletje |
| 9. Maddalena | Magdalena |
| 10. Madonna col Gesù Bambino
(rيلievo) | Mati božja z Detetom (relief) |
| 11. Testa di Gesù Cristo | Kristusova glava |
| 12. Il vescovo Baraga (rilievo) | Skof Baraga (relief, pečnica) |
| 13. In montagna | Na planini |
| 14. Signora Marta - 1939 | Gospa Marta - 1939 |
| 15. Testa di fanciulla | Dekliška glava |
| 16. Putto | Puto |
| 17. Curiosità | Radovednost |
| 18. Signora Olga - 1938 | Gospa Olga - 1938 |
| Scultura minuta | |
| 19. Lavoratrici | Delavke |
| 20. Ballerina | Plesalka |
| 21. Bambini | Otroška dvojka |
| Davanti al padiglione | |
| 22. Fortuna | Gospa sreče |
| 23. Agricoltura - 1938 | Kmetijstvo - 1938 |

Vsa ostala dela so novejša, iz let 1940—1942

Miha Maleš

- | | |
|---|---|
| 24. Fanciulli di villaggio - Olio - 1938 | Vaški otroci - Olje - 1938 (zas. last) |
| 25. Madonna col Gesù Bambino -
Olio - 1938 | Marija z Otrokom (po slov. nar.
motivih) - Olje - 1938 |
| 26. Madonna - Olio - 1938 | Marija - Olje - 1938 (zasebna last) |
| 27. Fanciulla con bambola - Olio -
1938 | Deklica s punčko - Olje - 1938 |
| 28. Ragazza nuda - Olio - 1938 | Dekliški polakt - Olje - 1938 |
| 29. L' Artista - Olio - 1938 | Umetnik - Olje - 1938 |
| 30. Nudo di donna - Olio - 1938 | Ležeči ženski polakt - Olje - 1938 |
| 31. Nudo di donna - Olio - 1938 | Zenski akt - Olje - 1938 |
| 32. Nudo - Olio - 1938 | Akt - Olje - 1938 |
| 33. Sulla riva (I) - Olio - 1938 | Na obrežju I - Olje - 1938 |
| 34. Sulla riva (II) - Olio - 1938 | Na obrežju II - Olje - 1938 |
| 35. Ricordo di catacombe di Cal-
listo - Olio - 1937 | Spomin na Kalistove katakombe -
Olje - 1937 |

36. Castello Bokalce - Olio - 1939
 37. L'inverno in Tivoli - Olio - 1939
 38. Sgelo in Tivoli - Olio - 1940
 39. L'autunno in Tivoli - Olio - 1940
 40. Natura morta - Olio - 1940
 41. Fiori di campo - Olio - 1940
 42. Il Santo - Olio - 1940
 43. Ninfee - Olio - 1940
 44. Ragazza a tavola - Olio - 1940
 45. Ragazza con libro - Olio - 1940
 46. Natura morta - Pasqua - Olio - 1940
 47. Reber presso Žužemberk - Olio - 1940
 48. Villaggio presso Žužemberk - Olio - 1940
 49. Il porto di Novi - Olio - 1940
 50. Natura morta - S. Niccolò - 1940
 51. Ragazza con ellebori - Olio - 1940
 52. Rose - Olio - 1940
 53. Passeggiata a Tivoli - Olio - 1940
 54. Tivoli - Olio - 1940
 55. Le betulle a Tivoli - Olio - 1940
 56. L'autunno in Tivoli - Olio - 1940
 57. L'estate in Tivoli - Olio - 1940
 58. Fiori - Olio - 1940
 59. Anemoni - Olio - 1940
 60. Fiori - Olio - 1940
 61. Mattinata invernale a Tivoli - Olio - 1940
 62. L'autunno in Tivoli - Olio - 1940
 63. L'estate in Tivoli - Olio - 1940
 64. Autoritratto - Olio - 1940
 65. Rami fioriferi - Olio - 1940
 66. Chiesetta in Carniola inferiore - Olio - 1940
 67. Magnolie - Olio - 1940
 68. Crepuscolo a Tivoli - Olio - 1940
 69. Bagnanti - Olio - 1940
 70. Rose selvatiche - Olio - 1940
 71. Testa di ragazza - Olio - 1940
 72. Pesci argentino - Olio - 1940
 73. Tivoli (I) - Olio - 1940
 74. Tivoli (II) - Olio - 1940
 75. Fiori - Olio - 1940
 76. L'inverno in Tivoli - Olio - 1940
 77. Novi - Olio - 1940
 78. Case al mare (I) - Olio - 1940
 79. Case al mare (II) - Olio - 1940
 80. Mare - Olio - 1940
 81. Barchetta - Olio - 1940
- Grad Bokalce - Olje - 1939
 Zima v Tivoliju - Olje - 1939
 Jug v Tivoliju - Olje - 1940
 Jesen v Tivoliju - Olje - 1940
 Tihožitje z mačicami - Olje - 1940
 Poljsko cvetje - Olje - 1940
 Svetnik - Olje - 1940
 Lokvanj - Olje - 1940
 Deklica za mizo - Olje - 1940
 Deklica s knjigo - Olje - 1940
 Velikonočno zatišje - Olje - 1940
 Reber pri Žužemberku - Olje - 1940
 Vas pri Žužemberku - Olje - 1940
 Novi — pristanišče - Olje - 1940
 Miklavževe zatišje - Olje - 1940
 Deklica s telohom - Olje - 1940
 Vrtnice - Olje - 1940
 Izprehod v Tivoliju - Olje - 1940
 Tivoli - Olje - 1940
 Breze v Tivoliju - Olje - 1940
 Jesen v Tivoliju - Olje - 1940
 Poletje v Tivoliju - Olje - 1940
 Rože - Olje - 1940 (zasebna last)
 Anemone - Olje - 1940
 Cvetlice - Olje - 1940
 Zimsko jutro v Tivoliju - Olje - 1940
 Jesen v Tivoliju - Olje - 1940
 Poletje v Tivoliju - Olje - 1940
 Lastna podoba - Olje - 1940 (zasebna last)
 Sadno cvetje - Olje - 1940
 Dolenjska podružnica - Olje - 1940
 Magnolije - Olje - 1940
 Mrak v Tivoliju - Olje - 1940
 Kopalke - Olje - 1940
 Divje vrtnice - Olje - 1940
 Dekliška glava - Olje - 1940
 Klen - Olje - 1940
 Tivoli I - Olje - 1940
 Tivoli II - Olje - 1940
 Cvetje - Olje - 1940
 Zima v Tivoliju - Olje - 1940
 Novi - Olje - 1940
 Hiše ob morju I - Olje - 1940 (zasebna last)
 Hiše ob morju II - Olje - 1940
 Morje - Olje - 1940
 Barka - Olje - 1940

82. Porto - Olio - 1940
83. Motivo dala Carniola inferiore
- Olio - 1940
84. Alberi a Tivoli - Olio - 1941
85. La lepre - Olio - 1940
86. Spazzine a Tivoli - Olio - 1941
87. Ragazza seduta - Olio - 1941
88. Dolina presso Mokronog - Olio
- 1941
89. Vedutta sul Kum - Olio - 1941
90. Gabrijele presso Mokronog -
Olio - 1941
91. Martinja vas presso Mokronog
- Olio - 1941
92. Dintorni di Mokronog - Olio -
1941
93. Nevischio a Tivoli - Olio - 1941
94. L'autunno a Tivoli - Olio - 1941
95. Alberi a Tivoli - Olio - 1941
96. Tivoli - Olio - 1941
97. Testa di ragazza - Olio - 1941
98. Nudo di ragazza - Olio - 1941
99. Tivoli - Olio 1941
100. Le ghiandaie - Olio - 1941
104. Fiori - Olio - 1941
102. Colombacci - Olio - 1941
103. L'estate in Tivoli - Olio - 1941
104. Primavera in Tivoli - Olio -
1941
105. Krim (I) - Olio - 1942
106. Krim (II) - Olio - 1942
107. Anitre selvatiche - Olio - 1942
108. Luccio - Olio - 1942
109. Sole di primavera (Tivoli) -
Olio - 1942
110. La gazza - Olio - 1942
111. La nascita - Tempera - 1936
112. Adamo e Eva - Tempera - 1936
113. Primo amore - Tempera - 1936
114. Acqua - Tempera - 1936
115. Bagnante - Tempera - 1936
116. Gattino (I) - Guazzo - 1939
117. Fiori (I) - Guazzo - 1939
118. Fiori (II) - Guazzo - 1939
119. Fiori (III) - Guazzo - 1939
120. L'inverno (I) - Guazzo - 1939
121. L'inverno (II) - Guazzo - 1939
122. Natura morta - Guazzo - 1939
123. Pasqua - Guazzo - 1939
124. Riposo - Litografia - 1927
125. Amoretto - Litografia - 1927
126. Una via in Lubiana - Monotipia - 1936
127. Chiesa dei Francescani - Mono-
tipia - 1936
128. Testa di donna - Monotipia -
1931
129. Gazzella - Monotipia - 1931
- Pristanišče - Olje - 1940
Dolenjski motiv - Olje - 1940
Drevesa v Tivoliju - Olje - 1941
Divji zajec - Olje - 1940
Pometički v Tivoliju - Olje - 1941
Deklica na stolu - Olje - 1941
Dolina pri Mokronogu - Olje - 1941
Pogled na Kum - Olje - 1941
Gabrijele pri Mokronogu - Olje -
1941 (zasebna last)
Martinja vas pri Mokronogu - Olje
- 1941
Iz Mokronoške okolice - Olje - 1941
Metež v Tivoliju - Olje - 1941 (za-
sebna last)
Jesen v Tivoliju - Olje - 1941
Tivolska drevesa - Olje - 1941
Tivoli - Olje - 1941
Glava deklice - Olje - 1941 (zaseb-
na last)
Dekliški akt - Olje - 1941
Tivoli - Olje - 1941
Šoji - Olje - 1941
Rože - Olje - 1941
Divji golobi - Olje - 1941
Poletje v Tivoliju - Olje - 1941
Zgodnja pomlad (Tivoli) - Olje -
1942
Krim I - Olje - 1942
Krim II - Olje - 1942
Divji raci - Olje - 1942
Ščuka - Olje - 1942
Zgodnje pomladansko sonce (Tivo-
li) - Olje - 1942
Sraka - Olje - 1942 (zasebna last)
Rojstvo - Tempera - 1936
Adam in Eva - Tempera - 1936
Prva ljubezen - Tempera - 1936
Voda - Tempera - 1936
Kopalka - Tempera - 1936
Mucek - Gvaš - 1939
Cvetje I - Gvaš - 1939
Cvetje II - Gvaš - 1939
Cvetje III - Gvaš - 1939
Zima I - Gvaš - 1939
Zima II - Gvaš - 1939
Tihožitje - Gvaš - 1939
Velika noč - Gvaš - 1939
Počitek - Litografija - 1927
Ljubimkanje - Litografija - 1927
Ljubljanska ulica - Monotipija -
1936 (zasebna last)
Frančiškanska cerkev - Monotipija
1936
Ženska glava - Monotipija - 1931
Gazela - Monotipija - 1931

130. Testolina - Monotipia - 1934
 131. Una fanciulla che ascolta - Acquatinta - 1928
 132. Ballerina - Acquaforse - 1927
 133. Prof. M. Murko - Disegno - 1937
 134. Eva - Disegno colorato - 1931
 135. La lettera - Disegno colorato - 1929
 136. Sulla tomba - Disegno colorato - 1930
 137. Fanciulla - Disegno colorato - 1929
 138. Lo scultore F. Gorše - Disegno - 1938
 139. Paesaggio - Disegno colorato
 140. Gattino - Disegno
 141. Nudo - Disegno
 142. Nudo - Linoleum - 1928
 143. Il baccio - Linoleum - 1928
 144. Fanciulla triste - Linoleum - 1928
 145. Julija Primic - Linoleum colorato
 146. Ragazza con fiore - Xilografia - 1926
 147. L'amore - Xilografia - 1926
 148. Il Poverello d'Assisi - Xilografia - 1926
 149. Le sorelle - Xilografia - 1934
 150. Castello - Xilografia - 1934
 151. La notte - Xilografia - 1934
 152. Il villaggio - Xilografia - 1934
 153. Gattino - Xilografia
 154. Malinconia - Xilografia
 155. Madonna dai motivi sloveni populari - Xilografia a colori
 156. Il Tempo - Xilografia a colori
 157. Incisioni
- Glavica - Monotipija - 1934 (zasebna last)
 Poslušajoča deklica - Akvatinta - 1928
 Plesalka - Ujedanka - 1927
 Prof. M. Murko - Risba - 1937 (zasebna last)
 Eva - Kol. risba - 1931 (zasebna last)
 Pismo - Kol. risba - 1929 (zasebna last)
 Na grobu - Kol. risba - 1930 (zasebna last)
 Deklica - Kol. risba - 1929 (zasebna last)
 Kipar F. Gorše - Risba - 1938
 Krajina - Kol. risba
 Muc - Kol. risba
 Akt - Kol. risba
 Ležeči akt - Linorez - 1928
 Poljub - Linorez - 1928
 Žalostna deklica - Linorez - 1928
 Primiceva Julija - Barvni linorez
 Deklica z rožo - Lesorez - 1926
 Ljubezen - Lesorez - 1926
 Asiški ubožec - Lesorez - 1926
 Sestri - Lesorez - 1934
 Grad - Lesorez - 1934
 Noč - Lesorez - 1934
 Vas - Lesorez - 1934
 Muc - Lesorez
 Melanholija - Lesorez
 Marija po slov. narodnih motivih - Barvni lesorez
 Čas - Barvni lesorez
 Gravure

Za tiskovni sklad k pričujoči monografiji so darovali :

Neimenovani: L 200., 150., 105., 100., 50., 50., 10., 10., 10., 10., 10., 10., 5.; Karlo Bollafo L 100., Vlasta Šenk 100., Ivan Gregorc 100., Franc Heinrihar 100., Ivan Jelačin 100., Franc Slamič 150., Omizje Lenka 65., I. Jelčič 100., Alojzij Košmerlj, župnik 50., Slavonija 50., Franjo Maršič 50., dr. Oton Baje 50., dr. Ivan Oblak 50., dr. Ivan Verčon 50., dr. Ivan Drobnič 50., dr. Robert Blumauer 50., Miro Zupan 100., Janko Pogačnik 30., Ivan Vilhar 30., tvrdka Mikeš 20., Joško Smuc 30., vsi iz Ljubljane.

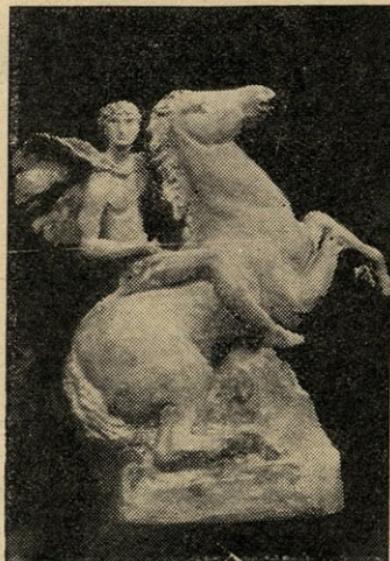
Spoštovanim darovalcem se pripreditelja razstave na tem mestu najiskrene zahvaljujeta za blagohotno naklonjenost, ker so s tem omogočili izid te publikacije!

Franc Gorše, akad. kipar
 Miha Maleš, akad. slikar

GALERIJA OBERSNEL

prireja stalno kolektivne razstave slovenskih umetnikov

Največja izbira vseh vrst okvirjev iz lastne delavnice!



LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 3

Telefon galerije št.: 36-13 — Telefon delavnice št.: 48-78

Vsi okviri na tej razstavi so delo naše delavnice!

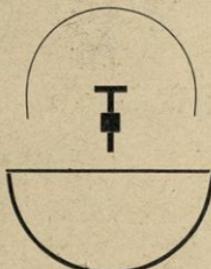
Knjigarna Janez Dolžan

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 6, TEL. 44-24

Filatelija, antikvariat, umetnine,
pisarniške in šolske potrebščine

FRANC KOŠENINA

KLEPARSTVO IN VODOVODNA INŠTALACIJA



LJUBLJANA, TRŽAŠKA 119 - TEL. 27-40

Naročajte se na revijo »UMETNOST« - mesečnik za umetniško kulturo, kateri Vas seznanja z dogodki iz domačega in tujega umetniškega sveta v podobi in besedi! Celoletna naročnina L 80.—.

»UMETNOST« izhaja že šesto leto. Naroča se na naslov: Uprava »UMETNOSTI«, Ljubljana, Tod Turnom 5. Tel. 22-88.

MESTNA HRANILNICA L J U B L J A N S K A



I Z P L A Č U J E

„A vista vloge“ vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi

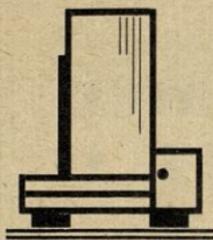
P u p i l a r n o v a r n a!

Sodno depozitni oddelek,
hranilniški, tekoči računi



Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA



MIZARSTVO

Ignacij Oblak

L J U B L J A N A

GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 13

(d v o r i š č e l e v o)

HRANILNICA LJUBLJANSKE POKRAJINE

PREJ HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Sedež Ljubljana

Ekspozitura Kočevje

Sprejema vloge na
hranilne knjižice in
tekoče račune, daje
posojila proti zadost-
nemu kritiju, izvršuje
nakazila ter opravlja
vse bančne posle!

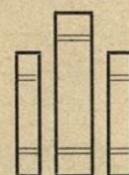
KNJIGARNA - PAPIRNICA

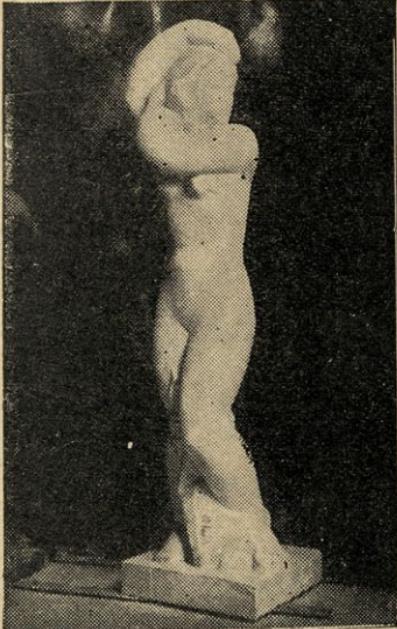
L. SCWENTNER

(LASTNIK A. ERBEŽNIK)

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 3

Dobavlja domače in inozemske knjige, časopise in muzikalije





Salon

K O S

*v prehodu Nebotičnika
L J U B L J A N A*

*nudi po zmernih cenah
dela domačih in tujih
umetnikov od najstarejše
do najmlajše generacije.
Oljnate podobe,
plastike, grafike, pa-
steli, akvareli in risbe
Velika izbira kvalitetnih
del, za katerih umetniško
vrednost Vam jamčimo*

**Okviri — antikvitete
Ogled brezplačen
Cene zmerne**

Vse klišeje
je izvršila

Negrafika

Ljubljana, sv. Petra nasip št. 23

MATERIAL

LASTNIK MIRO VOVK

TRGOVINA S STAVBENIM MATERIALOM

TELEFON ŠTEV. 27-16

LJUBLJANA, BLEIWEISOVA CESTA

Stregulec Pavel

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA 13 (KOLIZEJ)

TELEFON 38-97

Izdelovanje žičnih postelj-
nih vlog in železnih postelj

Učiteljska tiskarna, d.d.

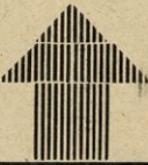
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6

p r i p o r o č a s v o j o

tiskarno, knjigarno, knjigovezničko,
kopirnico, svetlotisni papir „Jasnit“



SLOVENIA TRANSPORT



JOS. L. ŠILIH

L U B I A N A
L J U B L J A N A

P. O. B 239

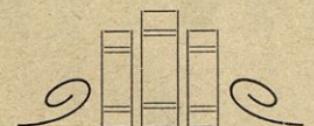
MIKLOŠIČEVA CESTA

Tel. 27-18, 37-18, 37-19



V L A D O J U S T I N

TAPETNIK IN DEKORATER
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 13



K N J I G A R N A

Kleinmayr & Bamberg
LJUBLJANA, MIKOŠIČEVA CESTA

dobavlja redno in hitro do-
mače in inozemske knjige
ter časopise in muzikalije

Priporočamo zlasti: Vidmarjev učbenik o šahu Lir 28·50

ROBERT GOLI

SPECIALNA ZALOGA PLATNA,
BELEGA IN PRALNEGA BLAGA

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA 3



K A V A R N A
NEBOTIČNIK
L J U B L J A N A

R A Z G L E D N A T E R A S A
Vsak dan koncert

Hrvatska deželna banka d. d.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Centrala Zagreb. Ostale podružnice: Beograd, Crikvenica, Karlovac, Osijek, Sušak, Ujvidék

Kapital in rezerve Kn 140,000.000.—

Izvršuje vse bančne posle

D R . F R A N C E S T E L E :

UMETNOST ZAPADNE EUROPE

Oris njenih virov in glavnih dob njenega razvoja. —
346 strani s slikami. Cena knjige vezano v platno Lir 55.—

Oglejte si našo bogato izbiro domačih in inozemskih
umetniških knjig in revij. — Zahajevajte cenike!

Ljudska knjigarna v Ljubljani, Pred Škofijo 5



NARODNA GALERIJA
LJUBLJANA

N
G

S

S 3378/2

020100227

COBISS •

Lepo, in pocen

Zadružna tiskarna

v Ljubljani, Bleiweisova c. 17



LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

V LASTNI PALAČI V LJUBLJANI – MIKLOŠIČEVA C. 6
NASPROTI HOTELA UNION

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poroštvu
Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895

KNJIGOVEZNICA IN KARTONAŽA

Lenarčič Ivan

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 13

Telefon 36-76 — Čekovni račun 14.401